

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Віль БАКІРОВ

РІШЕННЯ

Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
з питання: «Про наукову діяльність в університеті у 2019 році»
від 30 березня 2020 р., протокол №6

Заслухавши та обговоривши доповідь проректора з наукової роботи професора В.О. Катрича про основні результати наукової та науково-технічної діяльності за 2019 рік, **Учена рада відзначає** таке.

Головним пріоритетом діяльності університету були і залишаються наукові дослідження, на яких базується навчальний процес. У викладацькій і науковій діяльності беруть участь 30 академіків і членів-кореспондентів НАН України, 438 докторів наук, професорів і 1274 кандидати наук, доценти. Чисельність штатних науково-педагогічних працівників склала 1729 осіб, штатними працівниками НДЧ є 269 осіб, у тому числі 19 докторів наук й 83 кандидати наук, 312 осіб у НДЧ працюють за сумісництвом, з них 296 – за внутрішнім сумісництвом.

До тематичного плану наукових досліджень і розробок, які виконував університет у 2019 році за рахунок коштів державного бюджету, було включено 91 науково-дослідну роботу із загальним обсягом фінансування

75 776,357 тис. грн., у тому числі 60 НДР виконувалось за фундаментальними дослідженнями на суму 48 378,99 тис. грн, 29 НДР за прикладними дослідженнями на суму 25 004,867 тис. грн. та 2 прикладні розробки на суму 2 392,5 тис. грн. Співвідношення між фундаментальними та прикладними дослідженнями і розробками становить 60% : 40%. На збереження 5 наукових об'єктів університету, що становлять національне надбання, із загального фонду державного бюджету було виділено 2843,6 тис. грн. На проведення міжнародних наукових заходів було виділено 50,0 тис. грн. державних коштів. Усього обсяг фінансування науково-технічної діяльності із загального фонду склав 78 669,957 тис. грн.

У 2019 році було завершено виконання 33-х науково-дослідних робіт, які фінансувалися із загального фонду державного бюджету, на загальну суму 21 020,122 тис. грн. До МОН України направлено 41 проект НДР, що пропонується до виконання за рахунок коштів державного бюджету починаючи з 2020 року, на загальну суму 50696,158 тис. грн.

Обсяг надходжень до спеціального фонду за результатами наукової та науково-технічної діяльності склав 29 818,657 тис. грн. За кошти замовників виконувалася 51 робота, у тому числі 35 робіт – за господоговорами, 3 роботи – за

міжнародними договорами на виконання наукових та науково-технічних робіт, 13 – за міжнародними грантами.

За рахунок коштів загального фонду державного бюджету, спеціального фонду й коштів спонсорів та інвесторів було придбано нове наукове обладнання на суму 22 566,624 тис. грн. (з них 3 604,1 тис. грн. університет отримав із загального фонду держбюджету).

У 2019 році за даними міжнародних наукометрических баз даних Scopus та Web of Science кількість опублікованих наукових праць (станом на 01.02.2020 р.) становить відповідно 667 та 463. Інтегральний h-індекс університету – 73. Протягом року опубліковано 5234 наукових праць, з них 1781 закордоном. Наукометричною базою даних Web of Science індексуються 3 наукові видання університету, на моніторингу в Scopus перебувають 10 журналів. Отримано 33 охоронні документи, подано 45 заявок на отримання охоронних документів. Опубліковано 127 монографій, з них 70 – за кордоном, 257 навчальних посібників та підручників; проведено 198 наукових заходів, з них 57 – міжнародних; взято участь у 262 виставках, з них у 3-х міжнародних.

За даними QS World University Rankings 2020 університет уп'яте поспіль увійшов до 500 найкращих університетів світу, посівши 491 позицію – найвищу в рейтингу порівняно з іншими українськими університетами.

У 2019 році Каразінський університет став переможцем Scopus Awards Ukraine – 2019 та отримав нагороду від компанії Elsevier «За науковий внесок у життя і сільськогосподарської науки».

Протягом року діяли 24 спеціалізовані учени ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій (15 – із захисту докторських і 9 – із захисту кандидатських дисертацій) за 51 спеціальністю. Усього у 2019 році у спеціалізованих учених радах університету захищено 84 кандидатських і 8 докторських дисертацій. Працівниками університету захищено 73 кандидатські дисертації (з них 41 у спецрадах університету і 32 – у спецрадах за межами університету) та 15 докторських дисертацій (з них 3 – у спецрадах університету і 12 – у спецрадах за межами університету).

Чисельність молодих учених в університеті становить 714 осіб, з них 6 докторів наук, 179 кандидатів наук. В аспірантурі університету навчалось 312 осіб, у докторантурі – 6 осіб.

Отримано 2 Державні премії України в галузі науки і техніки 2019 року, 1 грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених, 1 Іменна стипендія Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених, 5 науковців отримують стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених, 3 вчені університету отримують премії імені видатних учених НАН України, стипендії Президента України одержують 17 студентів, 15 студентів стали переможцями міжнародних конкурсів студентських НДР.

Університетом проводилася робота, спрямована на розвиток інноваційної діяльності. З метою підвищення ефективності роботи щодо комерціалізації університетських розробок та спрощення взаємодії з бізнес-партнерами створено ТОВ «УНІВЕР-ПРОЄКТ», в якому університет має 100% долю в статутному капіталі.

Протягом року взята участь у міжнародних та національних конференціях,

форумах, круглих столах, конкурсах, виставках тощо інноваційного напрямку, зокрема, у XVI Міжнародній спеціалізованій виставці «Зброя та безпека 2019».

Серед **основних завдань** з організації наукової діяльності та виконання наукових досліджень в університеті слід відзначити такі:

– зміцнення провідних позицій університету серед закладів вищої освіти України у сфері наукової діяльності за всіма пріоритетними напрямами досліджень та галузями знань і отримання результатів світового рівня; підвищення показників з результативності, потенціалу розвитку та ефективності наукових досліджень за вимогами МОН України;

– збільшення публікацій у виданнях, які входять до міжнародних наукометрических баз даних Scopus та Web of Science, за всіма галузями знань і підвищенні їх якості;

– розвиток досліджень зі створення продукції подвійного використання і критичних технологій та застосування їх у сфері забезпечення обороноздатності та енергетичної безпеки держави;

– збільшення обсягу позабюджетного фінансування (господарчі договори, гранти, фонди, послуги тощо) та обсягу прикладних робіт і розробок;

– розвиток інноваційної, комерціалізаційної, бізнесової активності з впровадження науково-технічних розробок; розробка і капіталізація стартап проектів;

– підвищення конкурентоспроможності наукових проектів досліджень і розробок університету в конкурсах державного фонду досліджень (ДФД).

(З 2020 року ДФД – основний розпорядник коштів із фінансування наукових досліджень і розробок за рахунок загального фонду державного бюджету);

– вирішення питань організації наукової діяльності в частині цільових та своєчасних витрат державних коштів на виконання НДР; удосконалення порядку проходження документації стосовно необхідних закупівель наукового обладнання, приладів, матеріалів тощо;

– розвиток матеріально-технічної бази наукових досліджень.

Учена рада ухвалила:

1. З метою забезпечення конкурентоспроможності університету, визнання університету як закладу вищої освіти світового рівня й одного з провідних університетів Східної Європи, відповідності статусу національного та дослідницького університету на факультетах, в навчально-наукових та науково-дослідних інститутах (далі ННІ та НДІ):

1.1. Провести аналіз результативності наукової (науково-технічної) діяльності та її ефективності відповідно до Методики оцінювання наукових напрямів закладів вищої освіти під час проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності (Додаток 3 до наказу МОН України від 12 березня 2019 року № 338).

1.2. Визначити шляхи та зосередити зусилля науково-педагогічних та наукових працівників на підвищенні ефективності показників з оцінки наукової діяльності за науковими напрямами та галузями знань.

1.3. Першочергово за всіма пріоритетними напрямами та галузями знань здійснити заходи, що спрямовані на:

- збільшення кількості та якості (публікації у провідних наукових виданнях з індексом SNIP \geq 0.4) публікацій у міжнародних базах даних Scopus та Web of Science і входження видань університету до міжнародних баз даних;
- визначення найбільш перспективних наукових контактів з розвитку грантової та господарської діяльності;
- активізацію участі науково-педагогічних і наукових працівників університету в наукових та навчально-наукових заходах різного рівня (участь у міжнародних програмах, грантах, фондах, виконання господарських робіт, надання послуг тощо), які дозволяють збільшити загальний обсяг надходжень до спеціального фонду університету;
- розширення наукових напрямків співпраці з НДІ та НУ НАН України й інших державних академій наук України та підприємствами з метою формування конкурентоспроможної та актуальної для сьогодення тематики досліджень, колективів науковців для їх виконання, зокрема, досліджень зі створення продукції подвійного використання і критичних технологій та застосування їх у сфері забезпечення обороноздатності та енергетичної безпеки держави, у тому числі з високотехнологічними підприємствами, що входять до консорціумів «Укроборонпром», «Мехатроніка», «Космос» та інших, і з якими університет має договори про партнерство та співпрацю.
- залучення студентів та молодих науковців до наукової та науково-технічної діяльності.

Відповіальні: проректор з наукової роботи Катрич В.О., декани факультетів, директори ННІ та НДІ.

Термін виконання: 30.06.2020 р.

2. Науково-дослідній частині університету проаналізувати результативність та ефективність наукової та науково-технічної діяльності діючих наукових інфраструктурних підрозділів університету (НДІ, проблемних і наукових лабораторій) та наукових груп на факультетах і в ННІ і ухвалити рішення щодо можливості продовження їх функціонування, укрупнення або створення нових інфраструктурних підрозділів, оскільки це питання пов'язано з введенням можливого базового фінансування саме інфраструктурних наукових підрозділів університету.

Відповіальні: начальник НДЧ Сухов В.М., декани факультетів, директори ННІ та НДІ.

Термін виконання: 31.05.2020 р.

3. Для розвитку та удосконалення механізмів комерціалізації наукових досліджень і розробок Інноваційному центру:

- забезпечити надання послуг науковцям університету зі створення стартап проектів, підготовки матеріалів для участі в міжнародних програмах, проектах, грантах тощо;
- провести оцінку патентоспроможності результатів, отриманих при виконанні наукових досліджень і розробок за закінченими у 2019 році роботами, та провести аналіз змістової частини патентів на предмет можливої їх

комерційної та інноваційної привабливості та визначення шляхів їх впровадження.

Відповідальні: директор Інноваційного центру Шлокін В.М., начальник науково-дослідної частини Сухов В.М.

Термін виконання: 30.06.2020 р.

4. З метою якісного та своєчасного виконання наукових досліджень і розробок, які виконуються за рахунок загального фонду державного бюджету, господарських робіт, грантів тощо, забезпечення їх матеріально-технічними ресурсами **у відповідності до термінів виконання робіт** за їх етапами внести зміни до Правил ведення договірної та претензійно-позовної роботи в університеті, затверджених **наказом ректора** від 15.03.2019 р. №105-1/142 в частині скорочення термінів оформлення, визначення порядку і своєчасного проходження документації стосовно необхідних для виконання робіт закупівель.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Катрич В.О., проректор з економічних та соціальних питань Удод А.М., начальник науково-дослідної частини Сухов В.М., начальник юридичного відділу Маркова І.М., заст. головного бухгалтера Челомбітко Т.І.

Термін виконання: 31.05.2020 р.

5. Для уdosконалення організаційних питань щодо укладання університетом договорів на виконання науково-дослідних робіт та послуг Науково-дослідній частині за узгодженням з юридичним відділом університету розробити уніфіковані форми (бланки) на виконання таких договорів та на виконання робіт за цивільно-правовими договорами.

Відповідальні: начальник науково-дослідної частини Сухов В.М., начальник юридичного відділу Маркова І.М.

Термін виконання: 31.05.2020 р.

6. З метою підвищення одного з основних рейтингових показників з наукової діяльності університету, а саме ефективності використання бюджетних коштів, які університет отримує від виконання наукових, навчально-наукових, міжнародних, державних програм, проектів, грантів та інших послуг у сфері наукової та науково-технічної діяльності, неухильно керуватись рішенням Вченої ради університету від 31 березня 2014 року та наказом ректора від 3 грудня 2014 року № 0304-1/439 «Про ефективне використання надходжень від грантових проектів, спонсорської та матеріально-технічної допомоги», що передбачає першочергове спрямування отриманих бюджетних асигнувань до спеціального фонду по КПК 2201040 «Наукова та науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ».

Відповідальні: начальник науково-дослідної частини Сухов В.М., начальник планово-фінансового відділу Хрусłова Н.С., головний бухгалтер Ришков В.М.

Термін виконання: постійно